

2022/2053(INI)

27.10.2022

STANOVISKO

Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku

pro Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

k udržitelným uhlíkovým cyklům
(2022/2053(INI))

Zpravodaj (*): Seán Kelly

(*): Přidružený výbor – článek 57 jednacího řádu

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku vyzývá Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že evropský právní rámec pro klima¹ vyžaduje, aby byly emise skleníkových plynů a jejich pohlcování nejpozději do roku 2050 v rovnováze, s cílem dosáhnout poté záporných emisí;
- B. vzhledem k tomu, že nejlepším příspěvkem k dosažení cílů v oblasti klimatu je každá tuna fosilního CO₂, která není vypuštěna; vzhledem k tomu, že udržitelný a bezpečný vývoj a zavádění řešení pro odstraňování uhlíku z nevyhnutelných emisí v rozsáhlém měřítku je pro klimatickou neutralitu nezbytný a vyžaduje v příštím desetiletí významnou cílenou podporu zachycování, využívání a ukládání uhlíku;
- C. vzhledem k tomu, že v zájmu zajištění rovnováhy mezi emisemi skleníkových plynů a jejich pohlcováním nejpozději do roku 2050 a s cílem dosáhnout poté záporných emisí bude nezbytné podporovat technologie zachycování a využívání uhlíku, zejména technologie s kapacitou pohlcování uhlíku;
- D. vzhledem k tomu, že cíl klimatické neutrality EU by do roku 2050 vyžadoval zachycení 300 až 500 milionů tun CO₂²;
- E. vzhledem k tomu, že příspěvek poslední pracovní skupiny III Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) k šesté hodnotící zprávě uvádí zachycování a ukládání uhlíku jako kritickou strategii dekarbonizace pro většinu způsobů zmírňování změny klimatu; vzhledem k tomu, že zpráva pracovní skupiny III IPCC rovněž zdůrazňuje, že zavádění zachycování a ukládání uhlíku výrazně zaostává za harmonogramem, jenž je potřebný ke splnění celosvětových cílů v oblasti zmírňování změny klimatu;
- F. vzhledem k tomu, že Londýnský protokol zakazuje přeshraniční námořní přepravu CO₂; vzhledem k tomu, že jeho změnu z roku 2009, jež se týká tohoto omezení, přijalo pouze pět členských států;
- G. vzhledem k tomu, že v rámci politik by se mělo rozlišovat mezi cykly biogenního a fosilního uhlíku; vzhledem k tomu, že množství fosilního uhlíku musí být co nejdříve sníženo téměř na nulovou úroveň;
- H. vzhledem k tomu, že program Horizont Evropa bude i nadále podporovat inovativní přístupy, zejména prostřednictvím významné evropské výzkumné a inovační mise na podporu zdravé půdy nazvané „Dohoda o půdě pro Evropu“, jakož i prostřednictvím jejich tematických klastrů a Evropské rady pro inovace (ERI);

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021).

² Pracovní dokument útvarů Komise ze dne 15. prosince 2021 nazvaný „Sustainable carbon cycles for a 2050 climate-neutral EU“ (*Udržitelné uhlíkové cykly pro klimaticky neutrální EU do roku 2050*), (SWD(2021)0451).

1. vítá sdělení Komise o udržitelných uhlíkových cyklech (COM(2021)0800) ze dne 15. prosince 2021,
2. připomíná, že evropský právní rámec pro klima stanoví cíl nulových čistých emisí nejpozději do roku 2050 a uznává, že počínaje tímto desetiletím je třeba radikálně snížit závislost na uhlíku z fosilních paliv, a očekává nové obchodní modely pro uhlíkové zemědělství; připomíná, že je důležité bojovat proti uhlíku obsaženému ve výrobcích;
3. podporuje přístup Komise k pohlcování uhlíku do roku 2030 a zlepšení účetnictví v oblasti klimatu do roku 2028;
4. připomíná úlohu misí programu Horizont Evropa a ERI v podpoře výzkumu nových průlomových technologií a inovací při současném zajištění ochrany životního prostředí a vysoké úrovně lidského zdraví, včetně výzkumu technologií zachycování, přepravy, ukládání nebo opětovného využívání, jakož i technických či na přírodě založených možností pohlcování a ukládání uhlíku; podporuje výzvu v rámci nástroje ERI Accelerator nazvanou „Technologies for Fit for 55“ (Technologie pro dosažení 55% snížení emisí) zaměřenou na rozvoj a rozšíření udržitelného zemědělství s cílem zvyšovat odolnost vůči změně klimatu, snižovat emise dusíku a methanu a zvyšovat zásoby uhlíku v půdě;
5. trvá na podpoře inovativních řešení k dosažení závazků Zelené dohody v oblastech klimatu, biologické rozmanitosti a nulového znečištění a žádá, aby se výzkumné činnosti zaměřily na podporu venkovských oblastí a spravedlivý přístup ke zdravým potravinám; vybízí Komisi a členské státy, aby zajistily mezioborovou spolupráci mezi vnitrostátními a regionálními výzkumnými institucemi, vědci, zemědělci a malými a středními podniky, jejímž cílem má být dosáhnout udržitelných potravinových a zemědělských systémů;
6. domnívá se, že zachycování a ukládání uhlíku může hrát určitou úlohu při zachycování a bezpečném a trvalém ukládání nevyhnutelných emisí v případech, kde nejsou k dispozici žádné možnosti jejich přímého snižování; podporuje navýšení velikosti inovačního fondu pro rozsáhlé zavádění inovativních bezuhlíkových a nízkouhlíkových technologií na podporu průmyslového odstraňování uhlíku a možnost využívání rozdílových smluv o uhlíku jako prostředku pro investice do inovativních čistých technologií a možností pohlcování uhlíku a jeho ukládání; vyzývá Komisi, aby lépe podporovala průmyslové pohlcování uhlíku prostřednictvím Inovačního fondu;
7. zdůrazňuje, že pohlcování uhlíku je součástí řešení změny klimatu, ale nemělo by nahrazovat opatření ke snížení emisí, a konstatuje, že kromě snížení emisí je třeba zvýšit i propady uhlíku; zdůrazňuje, že je třeba recyklovat uhlík z odpadu, z udržitelných zdrojů biomasy nebo přímo z atmosféry; uznává úlohu bioenergie se zachycováním a ukládáním uhlíku (BECCS) při dosahování cílů EU v oblasti klimatu odstraňováním uhlíku z atmosféry; vyzývá Komisi, aby lépe podporovala využívání uhlíku z recyklace a biogenního původu;
8. zdůrazňuje, že mnohé výrobky v oběhu společně představují velkou zásobárnu uhlíku, který se často uvolňuje na konci jejich životnosti; vyzývá Komisi, aby podpořila průmyslové rozšíření iniciativ zaměřených na postupné nahrazení fosilního uhlíku udržitelnými toky obnovitelného a recyklovaného uhlíku prostřednictvím finanční

podpory a právních předpisů, které by to umožnily; vítá ambiciózní 20% cíl pro plasty a chemické látky pocházející z nefosilního uhlíku; zdůrazňuje, že tohoto cíle lze dosáhnout pouze tehdy, pokud pro to právní předpisy EU vytvoří podpurný rámec tím, že budou rozlišovat podle původu uhlíku; vyzývá Komisi, aby stanovila metodiku pro výpočet podílu udržitelného nefosilního uhlíku;

9. opakuje, že pokrok dosažený v jednom odvětví by neměl kompenzovat nedostatečný pokrok v jiných odvětvích; podporuje další šíření technických řešení pro zachycování a využívání uhlíku a výrobu udržitelných syntetických paliv nebo jiných výrobků z nefosilního uhlíku, a to i prostřednictvím finančních pobídek; vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s průmyslovými odvětvími a zúčastněnými stranami, které se podílejí na postupech a technologiích odstraňování uhlíku, včetně organizací občanské společnosti, předložila konkrétní řešení a iniciativy zaměřené na nahrazení fosilního uhlíku udržitelnými toky recyklovaného uhlíku;
10. opakuje, že pohlcování skleníkových plynů pomocí přírodních propadů uhlíku je křehké a potenciálně vratné a že změna klimatu dále zvyšuje riziko zvratu pohlcování pomocí přírodních propadů uhlíku;
11. zdůrazňuje význam vedoucího postavení Evropy a potřebu konkurenčního trhu pro zachycování, využívání a ukládání uhlíku a odstraňování CO₂ s finančními pobídkami, které podpoří jejich komerční zavádění před rokem 2030 a budou se opírat o jasné definice a záruky; dále zdůrazňuje význam opatření v oblasti úspor energie a energetické účinnosti v elektrifikaci hospodářství EU a v podpoře obnovitelných zdrojů energie;
12. vyzývá Komisi, aby do konce roku 2023 přijala strategii pro zachycování a ukládání uhlíku, včetně komplexního plánu a cílů, tak aby bylo zajištěno zavedení těchto technologií v časovém rámci nutném pro dekarbonizaci Evropy; vyzývá Komisi, aby vypracovala společná pravidla pro monitorování, vykazování a ověřování přírůstků nebo ztrát ukládaného uhlíku prostřednictvím spolehlivé sítě pro sběr údajů, a zajistila tak úspěšné rozšíření uhlíkového zemědělství a vytvoření dlouhodobých podnikatelských vyhlídek; zdůrazňuje, že připravovaný návrh Komise na certifikaci pohlcování uhlíku by měl jít nad rámec úsilí o snížení emisí a měl by jasně rozlišovat mezi krátkodobým a dlouhodobým pohlcováním; zdůrazňuje, že tyto druhy pohlcování by neměly být zaměnitelné;
13. zdůrazňuje, že důležitým prvkem jakéhokoli politického rámce pro pohlcování uhlíku bude rozvoj nových dopravních a skladovacích sítí a infrastruktury v EU propojujících průmyslové producenty emisí CO₂ s kapacitou pro ukládání CO₂ s cílem dosáhnout dekarbonizace v odvětvích, v nichž je obtížné snižovat emise CO₂, a pohlcování uhlíku v souvislosti s bioenergií se zachycováním a ukládáním uhlíku (BECCS) a přímým zachycováním ze vzduchu (DAC); vyzývá Komisi, aby vypracovala plán, s jasnými dílčími cíli, na rozvoj infrastruktury pro ukládání a přepravu CO₂, která je v Evropě nezbytná v rámci strategie pro zachycování a ukládání uhlíku, včetně rozvoje průmyslových klastrů pro zachycování, využití a ukládání uhlíku se sdílenou infrastrukturou pro přepravu a ukládání CO₂, jež budou sloužit jako základ pro další rozšiřování sítí CO₂ v souladu se způsoby dosažení nulových čistých emisí a jejichž cílem bude podpora úspor z rozsahu a usnadnění zachycování CO₂ u většího počtu

menších průmyslových zařízení; vyzývá Komisi, aby koordinovala mapování vnitrostátních zdrojů členských států pro ukládání a přijala opatření k určení komerčně životaschopných úložišť; naléhavě vyzývá Komisi, aby vybidla členské státy k ratifikaci změny Londýnského protokolu; vyzývá Komisi, aby vypracovala pokyny pro dvoustranné dohody o povoleních pro vývoz a dovoz CO₂ za účelem ukládání;

14. zdůrazňuje, že odvětví, u nichž je obtížné snížit emise, se mohou stát méně závislými na fosilním uhlíku („defosilizují se“) tím, že budou používat obnovitelný uhlík biogenního původu (RCBO); podporuje a prosazuje, aby se uhlík RCBO získával udržitelným způsobem a aby pokud možno pocházel z biogenních odpadních materiálů; podporuje používání uhlíku RCBO v odvětvích, u nichž je obtížné snížit emise, jako vstupní suroviny, a nikoli jako paliva;
15. vyzývá Komisi, aby navrhla rámec pro pohlcování uhlíku včetně zachycování, využívání a ukládání uhlíku s jasnými cíli, jako je množství CO₂ zachyceného a uloženého v Evropě nebo celková evropská ukládací kapacita, jakož i s požadavky na monitorování, vykazování a ověřování na základě vědeckých kritérií, životního cyklu, oběhového a uhlíkového dodavatelského řetězce, který bude dostatečně flexibilní, aby vyhovoval novým technologiím, a zároveň zohledňoval emise navazující na proces pohlcování;
16. vyzývá Komisi, aby předložila krátkodobá opatření na rozšíření uhlíkového zemědělství, včetně „modrého uhlíku“, jako obchodní model, který bude podněcovat postupy v přírodních ekosystémech, jež zvyšují pohlcování uhlíku, a aby podporovala nový průmyslový hodnotový řetězec pro udržitelné zachycování, recyklaci, přepravu a ukládání uhlíku.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	26.10.2022
Výsledek konečného hlasování	+ : 43 - : 11 0 : 5
Členové přítomní při konečném hlasování	Matteo Adinolfi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Marc Botenga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Marie Dauchy, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Łukasz Kohut, Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Marisa Matias, Georg Mayer, Marina Mesure, Dan Nica, Niklas Nienab, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Pina Picierno, Clara Ponsatí Obiols, Manuela Ripa, Robert Roos, Sara Skyttedal, Beata Szydło, Patrizia Toia, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Andrus Ansip, Franc Bogovič, Pilar del Castillo Vera, Klemen Grošelj, Ladislav Ilčič, Elena Lizzi, Luděk Niedermayer, Jutta Paulus, Bronis Ropé, Jordi Solé
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Andrey Kovatchev, Aušra Maldeikienė

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

43	+
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Beata Szydło
ID	Matteo Adinolfi, Elena Lizzi, Georg Mayer, Isabella Tovaglieri
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrey Kovatchev, Aušra Maldeikienė, Luděk Niedermayer, Sara Skyttedal, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
RENEW	Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Valter Flego, Klemen Grošelj, Mauri Pekkarinen
S&D	Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, Eva Kaili, Łukasz Kohut, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Pina Picierno, Patrizia Toia

11	-
ECR	Robert Roos
THE LEFT	Marc Botenga, Marisa Matias, Marina Mesure
VERTS/ALE	Michael Bloss, Niklas Nienä, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Bronis Ropé, Jordi Solé

5	0
ECR	Johan Nissinen
ID	Marie Dauchy, Thierry Mariani
NI	Clara Ponsatí Obiols
RENEW	Christophe Grudler

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se